

בית הכנסת "אהבת התורה - איש מצליח"
רחוב הרב עוזיאל 43 ב"ב.

בית נאמן

יום חמישי כ"ט בתשרי התשע"א

נושאי השיעור:

שיעורו של מרן ראש הישיבה
רבנו מאיר מאזוז זצוק"ל

ניתן לשמוע את שיעורי של מרן זצוק"ל בערוץ קול ברמה או ב'קו בית נאמן': 079-9270505

דברי מוסר ואהבת אין קץ לתורה, חידושים מתוקים וביאורים מיוחדים בפרשת השבוע - פרשת נח

א. כל דבר בתורה יש בו לימוד ויש בו הבנה. ב. מהיכן ידע אדם הראשון שיש "גשם" כדי להתפלל עליו? ג. "והנה עלה זית טרף בפיה". ד. "ותנח התיבה... על הרי אררט", מאי נפק"מ? ה. ללמוד ולדעת הכל. ו. סתם 'רב נחמן' בתלמוד מאן הוא? ז. תורה אמתית, יש לה גם עוז וגם הדר. ח. תלמוד בנחת, תתבונן ותחשוב. ט. תעמלו בתורה, תדאגו לפרנסתכם ותזהרו מנוכלים. י. לא לפחד מבני-אדם. יא. "צוהר תעשה לתיבה".

מהיכן ידע אדם הראשון שיש "גשם" כדי להתפלל עליו?

ב. אסור לאדם להיות חולם, אין מצוה כזאת. "היינו כחולמים" (תהלים קכ"ו, א'). פירושו לעתיד לבוא, חולמים מהשמחה. אבל לא להיות חולם כזה שפרשה עוברת פרשה באה ולא מרגישים כלום. לדוגמא, רש"י אומר בפרשת בראשית בפסוק "וכל שיח השדה טרם יהיה בארץ... ואדם אין לעבוד את האדמה" (בראשית ב', ה'). הרי כתוב לפני כן שכבר ביום השלישי "תדשא הארץ" (שם א', י"א). אז מה זה "כי לא המטיר... ואדם אין", כבר היה! מה התשובה של רש"י? הם יצאו קצת אבל הם לא גדלו. למה? כי אין אדם שיתפלל שירדו גשמים. באדם התפלל וירדו גשמים. אבל איך התפלל האדם? "רבון העולמים תוריד גשם"? מאיפה הוא יודע שיש גשם?! אתה באת עכשיו, תינוק שנולד. אמנם נולד עם שכל, נולד גדול. "בדעתך נבראו, בצביון נבראו" (ראש השנה דף י"א ע"א). אבל מאיפה הוא יודע בכלל שיש גשם, שיתפלל "תוריד גשם"? מה זה "תוריד גשם"? אלא הפירוש הוא ככה, אדם הראשון ראה גן גדול ורחב ידיים, וה' הניח אותו שם "לעובדה ולשומרה" (בראשית ב' ט"ז). אמר לו: מה אני צריך לעשות? אמר לו: תקח איזה דבר, תעשה ממנו כלי, איזה דלעת או משהו, ותשקה אתה את האדמה. אמר לו: אה, קשה לי, איך אני אשקה את הכל? איך אשקה? אמר לו: טוב, אני אעזור לך, "למטר השמים תשתה מים" (דברים י"א, י"א). ככה התפלה של אדם.³

"היו מזונותי מרורין כזית"

ג. עכשיו בפרשה שלנו - נח - היונה הולכת ובאה וחוזרת ובאה. "והנה עלה זית טרף בפיה" (בראשית ח', י"א). ורש"י אומר לשון רבותינו (עירובין דף י"ח ע"ב) שאמרה היונה "היו מזונותי מרורין כזית בידי הקב"ה, ולא מתוקין כדבש מידי בשר ודם". מאיפה למדו חכמים את זה? מה שהביאה זית? אם הביאה תאנה נגיד אותה שאלה, למה הביאה תאנה? אם הביאה גפן, נשאל אותה שאלה, למה הביאה גפן? מה שמצאה הביאה. הזיתים גבוהים, נשאר איזה עלה אחד לרפואה "זכר לחורבן"... הביאה את העלה הזה, מה התשובה על זה? שתי תשובות בדבר - איפה ארוחת צהריים שלה? "ותבוא אליו היונה לעת ערב", משמע שמהבוקר ועד הערב היא מסתובבת ומסתובבת. בשביל עלה אחד חמש מאות שנה?! ואיפה מצאו את פת השמן? בבית המקדש. לפני חמש מאות שנה היה בית המקדש?! איפה מצאו אותו?! בישיבה שלכם?!... בא לכאן לישיבה ושאל אותם מתי היה נס תנוכה, ראה שהתלמידים קצת מתביישים. אמר להם: בערך, בערך. אמרו לו: לפני אלפיים ומאה שנה. אמר להם: "כל הכבוד". ברוך ה'!

3. [א"ה. חידוש נפלא זה כתוב בחומש 'בית נאמן' כך, אחר שיצטט מו"ר לשון רש"י כתב: "פלי שהתפלל ואמר שהעשבים והצמחים הם יבשים ואין לי כח להשקות את כלם מהנהר, ואז ירדו גשמים" עד כאן. והקורא לא יבין כלל מה הוקשה לרבנו שכתב זה, ובזכות שיעור זה הבנו עומק דברי קדשו. ומה תלמוד לכל ספריו ומאמריו האמורים באמת וביושר, בקיצור נמרץ ובתכלית האמת והדיוק, טעמו וראו. המערכת].

כל דבר בתורה יש בו לימוד ויש בו הבנה

א. ¹ יש לנו פרשיות שאין כמותם. סיפר לי הנשיא של הקהילה היהודית בג'רבה (בתשכ"ו), שהיה פעם גוי אחד מכובד שם שאמר לו: יש לכם ידיעה על ההיסטוריה של היהודים בג'רבה מתי התחילה? אמר לו: אין לנו. המצבה הכי קדמונית היא משנת תפ"ט, לפני מאתיים שנה - מאתיים חמשים שנה. אמר לו: איך זה יכול להיות? התורה שלכם, שליש שלה הסטוריה! ככה אמר הגוי, כנראה קרא את התורה מתורגמת לערבית. יש אנשים חושבים שהתורה מספרת הסטוריה, גם הגוי ככה חשב, אבל באמת כל דבר בתורה יש בו לימוד ויש בו הבנה, לא לקרוא את התורה ככה! אפילו מי שלומד רש"י, קורא אותו ככה במהירות ולא מבין כלום. לא טועם שום דבר! כמה בכם יודעים באיזו שנה היה המבול? (מי שידוע ירים את האצבע...) אלף תרנ"ו. עד איזו שנה מגיעה פרשת בראשית? אתם לא יודעים? "ויהי נח בן חמש מאות שנה ויולד נח את שם את חם ואת יפת" (בראשית ה', ל"ב). בן כמה היה נח בזמן המבול? שש מאות (שם ז', ו'). אז מאה שנה פחות מאלף תרנ"ו - אלף תקנ"ו. (יותר טוב לדבר באותיות, תתרגלו באותיות, זה יעזור לכם הרבה). והתורה מסתיימת בפטירת משה רבנו. באיזו שנה נפטר משה רבנו? אלפיים תפ"ח. (או תפ"ט, לא משנה. רגילים לומר תפ"ח, אף על פי שלפי החשבון שלנו מבהר"ז זה תפ"ט, אבל מבריאת העולם - בריאת אדם הראשון זה אלפיים תפ"ח). סימן לדבר - "ישראל עמדו בפת"ח ארץ ישראל". פתח זו השנה שנפטר בה משה, ועמדו להיכנס.²

1. דרשה זו נמסרה ע"י מרן רבנו הגדול זצ"ל הכ"מ ביום חמישי כ"ט בתשרי התשע"א ללחבורי ישיבתנו הקדושה "כסא רחמים" - ישיבה גדולה. המערכת.
2. מתי היתה יציאת מצרים וקריעת ים סוף ומתן תורה? אלפיים תמ"ח. יש לזה סימנים מאד יפים. סימן אחד "שבת הגדול". שבת זה שנת ב' אלפיים, ת' - ארבע מאות. ו"הגדול" עולה ארבעים ושמונה. תרגילו את המוח שלכם לחשוב, אל תהיו בטלנים. אל תחשבו שכל העולם יפרנס אתכם ואתם תשבו ככה צדיקים... לא, תשתדלו, תפעילו קצת את המוח. אם יבוא משהו ויאמר לך ח"י שקלים כפול מאה אתה לא עונה לו מיד, הוא אומר לך: 1800. מה אתה לא יודע?... הגדול זה ארבעים ושמונה. אתם יודעים איך מחשבים במהירות? קודם כל תיקח את המספר הגדול, למ"ז זה שלשים, דל"ת ווא"ו זה עשר, ביחד ארבעים, ה"א וגימ'ל זה שמונה. שבת הגדול היתה בזמן יציאת מצרים, ככה מרן אומר (ס' ת"ל) שנקראת שבת הגדול מפני הגם שנעשה בו. וקריעת ים סוף גם כן באותה שנה, שבוע לאחר מכן. כשישראל עמדו על ים סוף מה היה? רגועים ושלמים או מתוחים? היו במתח, (פעם היה אחד מוכר פלאפל, שמו אריה, והוא מוכר כנראה בזול, אז הוא עושה שלט: "אריה בשטח כולם במתח"... זה משוער, אבל עם ישראל היו במתח באמת), אז זו שנת מת"ח - תמ"ח. ומתן תורה גם כן מתי היה? באותה שנה. משה יודע איך לומדים את זה מהתורה? רבי אברהם רפול אמר את זה. "וזאת התורה אשר שם משה לפני בני ישראל" (דברים ד', מ"ד). מה זה וזאת? ו' כפול זאת, 6 פעמים כפול 408 יוצא 2448. (400 כפול 6 זה 2400, ושמונה כפול 6 זה 48). תזכרו, אל תהיו ככה חולמים, "היינו כחולמים" (תהלים קכ"ו, א'). קראתי מאמר של רבי יוסף כהן של חסדי נעמי שהוא כתב על יד הארמון שלו - "ארמונות חן" - כך וכך שנים לחורבן. אמרו לו: למה אתה כותב? אמר: אני רואה תלמידי חכמים גדולים שלא יודעים מתי היה החורבן! לא יודעים כלום. לפחות אנתו הספרדים יודעים קצת אבל שוכחים תוך שניה... בליל תשעה באב אומרים כך וכך, ונותנים סימן, אבל אנשים לא יודעים כלום. אתם יודעים מה זה כלום? כלום. פעם בא משהו, שאל תלמידים בישיבות מתי היה נס תנוכה? אמרו לו: לפני חמש מאות שנה. לפני

הדלקת נרות	מוצ"ש	ר"ת
י-ם:	17:22	18:33
ת"א:	17:39	18:34
חיפה:	17:27	18:33
ב"ש:	17:39	18:35

גאון עולם. אבל יבוא אחר שלמד בשיטה אחרת ויאמר לו: מה אתה מבלבל את המוח? מה הקושיא?!

סתם רב נחמן בתלמוד מאן הוא?

1. למשל, יש ויכוח ברב נחמן של הגמרא, האם זה רב נחמן בר יעקב או רב נחמן בר יצחק. רב נחמן סתם של הגמרא, מיהו? תוספות מוכיחים בגיטין (דף ל"א ע"ב ד"ה אנא) שזה רב נחמן בר יעקב, ורש"י כתב שם שזה רב נחמן בר יצחק, ודבריו תמוהים. רבי יהושע כהן⁷ כתב בספר כתר תורה (עמ' קס"א) שבשנים מקומות מוכח בגמרא נדעת התוספות! ורבי משה חורב אמר (בכתר תורה שם): לא, אני יש לי סייעתא לרש"י שסתם רב נחמן של הגמרא זה רב נחמן בר יצחק. מה הסייעתא? יש גמרא בכתובות (דף י"ט ע"א) שרב נחמן אומר לרב הונא: "בתר גנבא גנובי למה לך" - למה אתה אומר סברא כזאת כאילו היא שלך, כבר אמרו אותה לפניך. ורב נחמן בר יצחק כשהיה ילד קטן, הלכה אמו לחוזים בכוכבים שכנראה היו יודעים קצת (לא כמו היום) ואמרו לה: הבן שלך יהיה גנב. אמרה לו: "כסי רישך, שיהיה עליך אימתא דשמיא". פעם אחת היה לומד ולומד, והנה הכיפה פרחה לו, אז הוא חזר לטבע הפנימי שלו, לגניי, ראה איזה אשכול של תמרים ועקר אותו (שבת דף קנ"ו ע"ב). מה אתה לוקח? כי מטבעו ככה הוא. אמרו לו שזה התכונות שלו. אז הוא מוכיח שאם הוא אמר "בתר גנבא גנובי למה לך", סימן שיש לו קשר עם גניבה. אבל במחילת כבודו, מי שיש לו קשר עם גניבה לא ישתמש בגניבה! "מום שבך אל תאמר לחברך" (ב"מ דף נ"ט ע"ב). אם הוא חס ושלום יש לו עניין של גניבה, אם זה רב נחמן בר יצחק, הוא ילך ויאמר לרב הונא מלים כאלה? זה דבר ראשון. דבר שני, רב הונא היה תלמידו של רב, והיה חכם יותר משמואל חבירו של רב. מצאנו בגמרא "בעא מיניה שמואל מרב הונא". איפה הגמרא הזאת? משהו זוכר? חולין דף י"ג ע"א⁸. רב הונא היה תלמידו של רב, תוספות (שם) אומרים "בעא מינה שמואל מרב הונא"? אתה שואל תלמיד של חבר שלך, הרי שמואל חולק על רב כמה פעמים, אמרו: כן, הוא היה גדול מאד [ע"ש בתוס']. עד שאתה מגיע לרב נחמן בר יצחק שהוא תלמידו של רבא, יש לך הרבה דורות. יש לך רב הונא שהיה רבו של רב חסדא. (איפה כתוב שהיה רבו של רב חסדא? בבבא מציעא דף ל"ג ע"א). ורב חסדא רבו של רבה. (איפה כתוב שרב הונא רבו של רבה? רש"י מציעא דף מ' ע"א). ורבה היה רבו של אביי. אביי ורבא מי קדם למי? אביי. תמיד אביי לפני רבא, אחרי שנפטר אביי היה אחריו רבא. ורב נחמן בר יצחק היה תלמידו של רבא, אז רב נחמן בר יצחק יבוא ויגיד לרב הונא: "גנבא גנובי למה לך"? אתם יודעים למה הדבר דומה? יבוא בעל הילקוט יוסף ויאמר לבן איש חי "גנבא גנובי למה לך"? סלקא דעתך דבר כזה? נאמר שרב הונא חי הרבה שנים, נאמר ככה, אבל לא יתכן כדבר הזה [שרנב"י יאמר לרב הונא], תאמר

6. יש גאון גדול. בעל ספר חק יעקב. יש לו ספר על האגדה על עין יעקב. שמו 'עין יעקב', ויש בו חידושים מתוקים מאד. (כמה פעמים שלומדים עין יעקב מסתכלים בו רגע (אני לא יכול לקרוא את הכל), ויש בו דברים קולעים אל השערה). אבל בשלושים מקומות טעה והחליף בין תנאים ואמוראים. בשלושים מקומות! היה מאמר אחד (בקובץ "מקבציאל" ה' עמ' צ"ב) שהביא אותם (יש שנים שלוש הערות שהרגיש בהם הרב חיד"א [עין מחבר"ר סי' ג' ס"ק ט"ז]. הרב חיד"א בקי בכל הדברים האלה, אבל הוא לא ישב לעשות "קביעות סעודה" על כל הספר... אבל יש מי שעשה ומצא). החליף רבי יוחנן ברבי יוחנן בן זכאי, רבי אלעזר התנא ברבי אלעזר האמורא, רבי אלעזר ברבי אלעזר. למה? בשביל זה איבוד זמן ללמוד את זה, אבל בזמנו עוד לא הופיע סדר הדורות [היה קשה לדעת את כל הפרטים]. היום מי שיעשה שיגיהא זאת, צריך מכות. מה פירוש? יש היום ספרים שאומרים את הכל, מסבירים את הכל. אתה לא צריך ספרים, תלמד. צריך ללמוד הרבה.

7. זה הבקי שיכול לסובב כל התלמוד על קף ידו... פעם נתן כאן שיעור, שיגע את כולם. בזכותו רבי משה חורב התחיל להיות בקי לא פחות ממנו ויותר ממנו... אומר לך "זה מופיע כאן ומופיע כאן ומופיע כאן"... מספיק לי אחד, אני מאמין לך... די. למה אתה מביא את כולם? כנראה בשביל שלא ישכח.

8. הרב עובדיה (שיחיה) בגיל שבע עשרה כתב חיבור קטן על הוריות, כולו מלא בקיאות מהדברים האלה. פלא פלאים. אי אפשר להאמין. הכל הוא דיע, זורם זורם וזורם. אמר: "אם יעזרו לי הנדיבים אני אוסיף עוד". אבל לא עזרו לו, לא ידעו להעריך את זה. ראו שאין פלפולים, אמרו: "לא שווה כלום". ברוך ה', אחר כך הוציא מהדורא שניה. הביאו לי פעם העתקה מהדפוס הראשון, שם הוא מודה לרב אליהו לופס שלימד אותו ששה חדשים והלך לעולמו. ככה אני זוכר, אמר: "לימד אותי את העיון הישר, עץ חיים הוא למחזיקים בו ותומכהו מאושר". עיון ישר, אל תבלבל אחד בשני!

9. זה הסמנ"ל של בנק פאז", הוא לא ידע את זה. הוא לומד. כל יום אביו חוזר מהעבודה, אביו פרופסור והוא לא פרופסור, אבל סבו למד אצל הרב עובדיה (שיחיה) במצרים, והוא החדיד להם מה זו תורה. לומדים ארבע שעות כל יום! אבא חוזר מהעבודה, יושב אתו ולומד. אז הוא מצא הרבה הערות על ארים נסי, שנים או שלוש מההערות יש בהם טעם, והשאר טעות. אמר לי: מי אמר לך שרבה תלמידו של רב חסדא? זה רש"י מפורש במציעא דף מ' ע"א. [עין בקובץ "ויען שמואל" חלק י"ד שנת תשע"א ס' ח"ה, מכתבו למרו רבנו זצ"ל ותשובתו שם].

תסתובב?! מגיע לה אוכל, היא לא רעבה? לא מרגישה רעב? אלא כמה שהיא יכולה בלי עזרת בשר ודם עדיף. זה כלל בחיים - כמה שתוכל לעשות דבר בעצמך עדיף, כמה שתוכל לא לבקש ולא להתחנן - עדיף⁴. ובמיוחד העופות שרוצים דרוו. למה נקראים דרוו? שאינם יכולים לסבול מרות. "ציפור דרוו" - שדרה בבית כבשדה (שבת דף ק"ו ע"ב). ולא רק הדרור, אלא כל העופות פחות או יותר. אז טוב ליונה לא להיות כבושה בתוך כלוב אצל נח, גם אם הוא יביא לה את האוכל הכי מתוק בעולם. ועוד ראייה, בפעם השלישית מה כתוב: "וישלח את היונה ולא יספה שוב אליו עוד" (בראשית ח', י"ב) גמרנו. [ועיין בפ' ודקדוק לשון הרמב"ן ז"ל].

"ותנח התיבה... על הרי אררט", מאי נפק"מ?

ד. ולמה התורה מספרת "ותנח התיבה בחודש השביעי... על הרי אררט" (בראשית ח', ד'). למה כתוב איפה היא נחה? אתם יודעים למה? כי השרידים של התיבה נמצאים שם. איפה הרי אררט? בכורדיסטן. בתרגום כתוב "טורי קרדו", בחוץ לארץ תרגמו "אג'ל קרודא". בערבית "קרודא" זה קופים... יש הרים מיוחדים לקופים? אין הרים כאלה. רק ראו "קרדו" אמרו זה "קרודא"... לא, "קרדו" זה כורדיסטן. מניין לנו שזה כורדיסטן? כתוב שאחרי שסנחריב נפל במלחמה, בא גבריאל וגמר לו את כל החיילים שלו. מחר בבוקר בקושי מצא עשרה לומר קדיש... איך כתוב בסנהדרין (דף צ"ה ע"ב)? "ושאר עץ יערו מספר יהיו ונער יכתבם" (ישעיה י', י"ט). כמה נער יכול לכתוב? נקודה. נקודה זה יי". אז אחר כך אמר: טוב, כל העבודות זרות שלו לא שוות כלום. ברח, הגיע "ויהי הוא משתחוה בית נסרוך אלהיו" (מלכים ב' י"ט, ל"ז). מה זה נסרוך? מהמלה נסר, ככה רש"י אומר שם. מה זה נסר? חתיכת קרש. אדם לוקח חתיכת קרש ומשתחוה לה? מה קרה לו? אלא חכמים אומרים (סנהדרין דף צ"ו ע"א) שהוא מצא קרש מתיבת נח. סנחריב היה באשור, כורדיסטן ואשור אני חושב שהם קרובים⁵. אני אבדוק את זה, יש לנו אנציקלופדיה של הלפריין.

ללמוד ולדעת הכל

ה. כתבו בקולמוס האחרון (ואני קורא קולמוס, יש בו הרבה ידע, הרבה חכמה, הרבה חידושים, הרבה דברים יפים. אבל יש דברים שהם לא יודעים, אם היו שולחים לי כל מאמר לפני שמדפיסים, הייתי מביא להם הרבה עושר, לא משנה) "כסף משנה בגמרא שם, ודייק ותמצא קל" (קולמוס מס' 92 עמ' 2). העתיקו ערוך השלחן בהלכות לולב (סי' תרנ"א סעיף כ"ג). מה זה "כסף משנה בגמרא שם"? משהו יודע מה זה? אלא ערך השלחן כתב "כ"מ בגמרא שם". מה זה "כ"מ"? כך משמע או כך מוכח, והם פתחו "כסף משנה בגמרא שם"... לך תסביר לאנשים שכסף משנה זה לא על הגמרא אלא על הרמב"ם, לא יודעים מאומה... אתה חייב לדעת, וחייב ללמוד. ולא ללמוד רק בסגנון הרגיל, שגרה, שגרה, לקחת איזו גמרא, לפלפל עד הרקיע השביעי ולא לדעת אפילו מי זה רב חסדא ומי זה רבי אלעזר... מחליף רבי אלעזר בן עזריה ברבי אלעזר בן פדת, רבי אלעזר בן עזריה ברבי אלעזר בן חרסום, מבלבל אחד בשני. צריך ללמוד וללמוד. וצריך ללמוד באמת, ולא ללמוד שבשביל השוטים שיושבים לידו הוא בסדר, הוא

4. כשאתה מתחנן, גם אם אתה תהיה גאון הגאונים, אתה יורד מהערך שלך. היה פעם אחד שיש לו אוטו, ויש לו שם חנות ברחוב הרצל (שעכשיו נעשה רחוב הרב שך), ושם יש ביצים טריות. אמרת לו: תוכל להביא לי? יום אחד אמר למישהו: הוא יודע רק לבקש ביצים טריות... אתה בא לשלוח [של], וככה אתה מובטא! ככה אתה אומר? מה בסך הכל ביקשתי ממך? אתה הולך לשם. יש לך אוטו, תביא משם. למדת, תיקח אתה לבד, או תשלם לאדם שמביא לך בלי להזדקק לחסדי בשר ודם, "מתנתם מועטה וחרפתם מרובה" (ירושלמי פ"ד דברכות ה"ב). 5. יש כאן בישיבה משהו מכורדיסטן? תדעו לכם, הכורדים יש להם הרבה ידע. פעם בארץ העדה הכי נחותה זה הכורדים, אחר כך באו גרוזינים, אחר כך באו אתיופים... וזה לא נכון! כל עדה יש לה משהו מיוחד. היה אשכנזי אחד (ככה ראיתי כתוב) לפני מאה שנה - מאה ועשרים שנה אצל הכורדים, וראה שהם מדברים ארמית כמו של הגמרא, לא צריכים פירוש רש"י ולא הערוך... מדברים בארמית. האבא אומר לבן: "אייתי לי ציבי". הוא לא הבין מה זה ציבי, יביא לי ציבי? מה יעשה בצבי הזה? ירכב עליו? יברח אתו?... הוא חיכה, וראה שהוא הביא לו גפרורים. מה זה? 'ציבי' זה עציץ. זוכרים את הגמרא בגיטין (דף נ"ו ע"א) שאומרת "ושבחוהו רבנן לציבי" - שבחו רבנן את אותו אדם שיש לו עציץ שיוכל לבשל בהם במשך עשרים ואחד שנה. שם היה אחד שיש לו מחסן של שעורים, אחד יש לו מחסן של חטים, ואחד יש לו מחסן של עציץ. ושבחו רבנן את העציץ. למה? כי העציץ חשובים מאד? מה החשיבות שלהם? מה שוה עציץ בלי חטים וכלי שעורים? מה הם שוים? תחשבו מעט, כשאדם לומד צריך להפעיל את החשיבה, אם אדם לומד כמו שלומדים במקומות אחרים שהרב שופך ושופך ושופך, אז הרב משפך והתלמיד גם משפך... בשביל לבשל קצת חטים או לאפות, צריך הרבה עציץ, אז מי שיש לו מחסן של עציץ יש לו מחסן נעק, לכן מגיע לו שבח! בשביל בית אחד של חטים ושעורים, צריך בית הרבה יותר גדול של עציץ. אז האבא שם אמר: "אייתי לי ציבי" - תביא לי עציץ, תביא גפרורים. ככה הכורדים דברו.

דברי התורה בעלון יהיו לרפואת מרת שולמית ברכה טובה תחיל בת הרבנית אסתר (חיה) לויזה ע"ה.

ככדור. אמר לי: לא, הכוונה שכדור הארץ עגול. לא! כתוב **"מתגלגל"**. אם ככה מה זה **"מתגלגל"**, תגיד **"כל ישובא עגולא ככדור"**, מה זה מתגלגל? אתה צריך ללמוד, **"ודע מה שתשיב לאפיקורוס"** (אבות פרק ב' משנה י"ד). **"הוי שקוד ללמוד תורה ודע - בשקידה שלך - מה שתשיב לאפיקורוס"**. סיפרו לי שהיה אחד שדיבר ברדיו שהוא חזר בשאלה לא עלינו. למה חזר בשאלה? כי היתה לו פעם קושיא בתפלה, ולא מצא מי שיענה לו. זהו. מה הקושיא שהיתה לו? אומרים **"מוציא חמה ממקומה ולבנה ממכון שבתה... ובוקע חלוני רקיע"**. מה הוא בוקע? לא ידע מה זה בוקע, ואף אחד לא ענה לו. אם היו רבותיו וחכמיו לומדים מדי פעם בספר הברית¹², היו רואים ששם (ח"א פ"י) הוא עונה על זה, מדבר בטוב טעם.

תעמלו בתורה, תדאגו לפרנסתכם ותזהרו מנוכלים

ט. אדם שכל כולו מסוגר בארבע אמות הלכה, ואחר כך בעוונות שלשה-ארבעה חדשים אין לו מה לשלם במכולת, חושב שהעולם צריך לשרת אותו. לא יתכן! תדעו לכם, בדורות שעברו לא היה הדבר הזה בכלל, לא היה החזקה של הכוללים, ולא היו כוללים. היו מעט מאד. **היום יש, אבל אסור להפיל כל העול על הציבור. להיפך, כמה שתוכל להקדיש שעה שעתיים ביום ללמוד משהו, ללמוד חזנות, ללמוד כל מלאכה שהיא.** הרמב"ם כותב (פ"א מהלכות ת"ת הלכה י"ב): **"כיצד? היה בעל אומנות והיה עוסק במלאכתו שלש שעות ביום ובתורה תשע"**. היה כתוב את זה בחק לישראל (פרשת ויצא יום שני), ואני זוכר שאבא בילדותי אמר לי: תראה איך הרמב"ם כתב, **"שלש שעות עוסק במלאכתו ותשע שעות תורה"**. אמר הלואי היום שיעשו הפוך, רק שלש שעות תורה... כשאתם נמצאים בישיבה - בישיבה. **אבל כשיוצאים אחר כך לעולם הרחב, תיזהרו, תדעו לכם שהעולם הזה מלא נוכלים, מלא גנבים, מלא רמאים.** כמה בחורים בישיבה נפלו בפח, לקחו הלוואות ונפלו בפח. הם, והלויים מהם, והמלוים אותם, שמונה מאות אלף שקל נפלו בגלל נוכל אחד! עכשיו קראתי מכתב של זה שנפל, אמר: הנוכל הזה עשה עצמו בעל תשובה ורימה את כולם. שמונה מאות אלף שקל אתה גונב לבחור מהישיבה?! ובחור אחד שלמד, אחד אמר לו: אני רופא, אטפל בך בשלוש מאות אלף שקל, כל החסכוניות שלך, גנב לו הכל. אתה נמצא כאן בלימוד, מה אתה רואה? רבי מאיר ורבי יהודה, רבי יוסי ורבי שמעון, רש"י ותוספות, מהרש"א ומהר"ם שיף והרש"ש, כולם גאוני עולם, כולם צדיקים. אבל כשתצא לרחוב, שם כולם רשעים... **"כולם יהיו חשודין בעיניך כלסטים"** (דרך ארץ רבה פ"ה). **אל תשקיע פרוטה בדברים בטלים. תעשה בחכמה ובדעת.** אם אתה נמצא בצער, במקום ללכת לאנשים לבקש מהם: רבותי, תנו לי הלוואה. לא, אל תעשה את זה! כמה שפחות טובות מאנשים.

תפסיק לפחד מבני-אדם

י. **"ואל תצריכנו לידי מתנות בשר ודם ולא לידי הלוואתם אלא לידך"**. תפלה! צריך להתפלל. **צריך אדם ללמוד להתפלל.** כאשר למשל רוצים לקחת לי את הנציג שלי בעירייה, אני לא נאנח. אני נאנח לאנשים? מי הם האנשים?! היום כאן, ומחר אתה לא יודע איפה הם. **להתפלל שאף על פי שיקחו, אני אעלה עליהם. אף על פי שיעשו כל הרמאויות שבועולם, אנחנו נתעלה עליהם. תפסיק לפחד מבני אדם.** אמרו שאני אמרתי שאני לא מפחד מש"ס, זו אמת. אני לא מפחד מש"ס! מה יש לי לפחד מש"ס? זו מפלגה. אני לא אמרתי **"מהרב"**, אמרתי **"מש"ס"**. ש"ס תאמר מה שתאמר. והם לא הבינו אותי, יש אנשים נוכלים, בעלי לשון הרע, בזזים שבאומות, מסבירים להם, והם מסובבים את הדברים לעשות מחלוקת, שיעשו, אינני חי בזכותם. **לא מפיהם אני חי, מהקב"ה! ברגע שפרפרתי בין החיים ובין המוות, באותו רגע מי עמד לי? עמד לי משהו? הקב"ה עמד!** עוד מעט יגיעו ויקחו אותך. כשהרופאים התייאשו, **הקב"ה אמר לי: אני אתך! אני היום ילדתיך"** (תהלים ב', ז), **אני בונה אותך מחדש.** תפסיקו לחשוב מבני אדם שהם משהו, בני אדם היום כאן, ומחר יעופו כולם. האמת, היושר, הצדק, הענוה, הלוודות על האמת, להחזיק באמת, ולא לפחד לומר את האמת. זה מה ששוה באדם.

לרב זקן בן מאה ועשר **"גנבא גנובי למה לך?"** זו הוכחה זאת? זו לא הוכחה. **צריכים לחיות עם הדברים ולא לקחת אותם ככה ככה. תתבונן, תעיין, זה לא יכול להיות.** דברים יפים? יפים, אבל הם יפים ולא נכונים... לא לקבל אותם.

גם עוז וגם הדר

ז. זה מה שכתוב באשת חיל **"עוז והדר לבושה ותשחק ליום אחרון"** (משלי י"א, כ"ה). אדם שלומד בעוז בלי הדר, עוז זה חזק, הוא לומד, אבל אין טעם בדברים שלו, אין הדר, אין יופי, אין סגנון יפה¹⁰. זה עוז בלי הדר. ויש הדר בלי עוז, דברים יפים ולא מוכרחים. **"עוז והדר לבושה". אשת חיל זו תורה אמתית, יש לה גם עוז וגם הדר. אתה קורא בספר מנחת אהבה ע"ה, אתה קורא את ההלכות שמה, הסגנון מיוחד, והמקורות מיוחדים.** יכול אדם להביא על כל הלכה עשרים מקורות, והספר מתעבה ומתעבה... זה חכמה זו? זו לא חכמה. אבל שם המקורות באים בצורה מיוחדת, לא **"וכן כתב"**, **"וכן כתב"**, **"וכן כתב"**, די, גמרנו. לא, הוא מביא מקור אחד או שנים בלשונם, הנה הדין שלי כך מקורו, אחר כך **"וכן כתב"**. בסדר. לפחות יש לי מקור אחד ברור מסודר. **היפוי והסדר¹¹. לא העיקר אריכות,** יש אנשים שכותבים הלכות סוכה עשרה כרכים. **"וקול כסיל ברוב דברים"** (קהלת ה' ב'), **כסיל ברוב דברים ראשי תיבות כבד... כמה אתה מאריך?!** כתוב בסדר הדורות (שנת ד' אלפים תתקכ"ז) שרשב"ם עשה פירוש על כל התלמוד, והפירוש היה ארוך מדאי. הביא אותו לסביר רש"י שהיה אז בחיים (רשב"ם נולד בתתמ"ה, ור"ת נולד חמש עשרה שנה אחריו, ורש"י נפטר בתתס"ה, רשב"ם היה אז בן עשרים, ודאי שהספיק לכתוב עד אז), רש"י לא רצה לומר לו **"כמה אתה מאריך"**, אז הוא אמר לו **"ידי כבדו מלשאת את הפירוש שלך"**. יותר מדאי אתה מאריך, ידי כבדו. ויש אומרים שציוה על התלמידים שלא ילמדו בו. ויש אומרים שציוה עליו ושרפו אותו! עד כדי כך! (לא חייב להאמין לגירסא השניה). נשאר לנו רק פירושו על בבא בתרא, כי אין לנו ברירה. **אבל האריכות היא לא טובה, צריך לקצר. לכתוב ברור וקצר. צריך ללמוד את האומנות הזאת.**

תלמד בנחת, תתבונן, תחשוב

ח. כשאתה לומד פרשת השבוע, אל תלמד את זה ככה. אלא תלמד בנחת, תתבונן, תחשוב. תראה אור החיים מה הוא עושה, איך הוא מדקדק. לפעמים דקדוקים שהם מחוץ לפשט, אבל יש כמה דברים שהם פשט אמותי. **ויש גם "כלי יקר". זה תלמידו של מהר"ל מפראג, וכולו פשט.** למה כולו פשט? כי רבו מהר"ל מפראג לא אהב את כל הדרכים העקלקלות. הוא זכה ללמוד אצל חכם ספרדי, רבי יצחק ספרדי (ככה קראתי), הוא ואחיו רבי חיים למדו חומש ברש"י אצל חכם ספרדי, ולימד אותם ללמוד את הפשט. בגור אריה מחפש את הפשט. לפעמים מעמיק קצת, אבל טוב. (יש בו העמקה פילוסופית, לא משנה). וככה כלי יקר. **צריך אדם ללמוד לא בלבלע מדרשים על מדרשים ולא להבין כלום.** יבוא אחד ויאמר לך: היום המסקנא של חכמי אומות העולם שכדור הארץ הוא מסתובב, חכמים לא ידעו מזה, יהושע אמר **"שמש בגבעון דום"** (יהושע י', ב'). מה זה שמש? צריך לומר **"ארץ בגבעון דום"**. מה תענה לו? תסתכל שמה - **"ויאמר לעיני ישראל שמש בגבעון דום"**. מה זה **"לעיני ישראל"**? למראית העין השמש מסתובבת, ולמעשה הארץ מסתובבת. ומנין לך הדבר הזה? תאמר לו יש מדרש רבה (בראשית פ"ה אות ח') **"למה נקראת ארץ? שרצה לעשות רצון קונה"**. **"רצה"**, כלומר הארץ היא לא יושבת, אלא היא גם רצה, מתרוצצת. ואת זה כתב היעב"ץ. (ראיתי כתוב שהיעב"ץ כתב את זה בסדור שלו במעמדות ליום שלישי). **יאמר לך: עזוב, זה רמז בעלמא. רמז? תראה לו בזוהר פרשת ויקרא (דף י' ע"א), שמה כתוב **"כל ישובא מתגלגל בעיגולא"****

10. אתה לומד מהר"ם שיף עמוק וקשה, אבל הוא כתוב בשפה קשה מאד. הוא בעצמו ידע שהשפה שלו קשה, פעם אחת ופעמיים ושלוש בבבא מציעא, כשמצא דברים שלו כתובים במהר"ם מלובלין העתיק את כל הלשון, כתב **"עד כאן לשוננו"** ונגמר. זהו. אז מה חידשתי? למה העתקת אותו? אם הוא בא להקשות עליו, ניאח. למשל, יש מהר"ם שיף שכותב **"עיני מה שכתב מהרש"א ודבריו הבל הבלים"**. פעם מצאתי ככה במציעא דף מ' ע"א, מעתיק קושיא של מהרש"א וכותב **"ודבריו הבל הבלים"**. וממשיך: **"עוד תירץ מהרש"א יצ"ל... עד כאן. ודבריו הבל הבלים"**. מעתיק אותו בשביל לומר **"דבריו הבל הבלים"**. ובג"ר שברו את הראש בשביל לדעת למה הבל הבלים. אבל כאן אתה מעתיק מהר"ם לובלין כולו מלה במלה, למה הוא עשה את זה? **אלא סימן שמה שהוא מקצר תמיד, זה לא בגלל שחבל על הזמן, אלא ככה הטבע שלו.**

11. יש שם רק חסרון אחד, שזה שלשה כרכים, והמפתחות לא מסודרים, המפתחות לא מושלמים. תפתח **"שמירת שבת כהלכתה"** אין לך דבר שלא תמצא בו. אתה למשל רוצה לחפש **"פלסטר"** בשבת אתה הולך לאות פ"ה - פלסטר, והוא כותב שם: **"עיין ערך אספלטית"** כי בעברית של המשנה פלסטר אומרים **"אספלטית"**. פלסטר זו מלה באידיש - בלועזית. **"פלסטר"** - עיין אספלטית. את זה תמצא שם. חסר במנחת אהבה דבר כזה, צריך עבודה. צריך תלמידים שיהיו מיומנים בדבר הזה, אם יצטרכו עזרה - בלי נדר. אבל שיהיו מיומנים בדבר הזה, כמו שיש לנו אומן בסגנון - עובדיה חן שיהיה בראי - ככה צריך תלמידים מיומנים בזה.

מוסדות "חכמת רחמים" | כולל "אורחות משה" | הישיבה הקטנה "אורחות חיים" | הישיבה הגדולה "לבנימין אמר" | גני ילדים ומעונות יום "שערי אברהם" עלון "בית נאמן" | מכון "אורח צדיקים" | רשת המדרשות.

כיס תנחומין

נשגר קמיה הרבנית הדגולה ואם הישיבה מרת **בתיא כהן** תחיל אלמנת מייסד המוסדות מורנו **הרה"ג רבי חיים כהן זצוק"ל**

או השלישי שלי. אמרתי: המלה 'צוהר' אם נחליף אותה בזשטר"ץ, ה'צוהר' תהיה 'זוהר'. אמר לי: נפתח את המפרשים. מצא אבן עזרא שאמר, 'צוהר' לשון צהריים, זה בדיוק צהר - צהריים. המלה 'צוהר' המשקל שלה עולה בדיוק כמו צהריים בריבוי זוגי, אבל צד"י וז"ן אותו דבר. מזהיר. החלון הביא זוהר לתיבה, התיבה חשוכה, יש בה קצת אור, שנח וכל הנמצאים שם יוכלו לראות משהו. [אך עיין בחומש 'בית נאמן' עמ' קפ"ט מ"ש מרן רבנו הגדול זצ"ל בזה].

שאיפות
הוצאת ספרים
תל אביב

התקשרו עכשיו!
03-3801122
sho3801122@gmail.com
www.023801122.co.il

"צוהר תעשה לתיבה"

יא. לכן כמה שאדם פחות - אומר **רבי משה לוי** בספר הזה ("זהאר עיינו בתורתך" עמ' 187), אם מספיקה לך עבודה של כך וכך שעות להתפרנס בכבוד, אל תחפש 'טפטים', אל תחפש עוד כי העשיר הוא יש לו הכל, שטויות והבלים! העשיר יש לו ויש לו ויש לו, יום אחד ברגע אחד הלך הכל. כמו שבא מג'נון אחד ואמר לי: העשיר הכי גדול בעולם - שמו 'טדסון' - מת בן שבעים וחמש! אמרתי לו: אז מה? אמר לי: איך מת בן שבעים וחמש? אמרתי לו: מלאך המות מפחד ממנו כי יש לו הרבה כסף, או שהשאלה שלך למה לא שיחד את מלאך המות? ... מה יתן לו? מליון דולר? מלאך המות מבין משהו? לא מבין כלום. הוא מבין הגיע הזמן - הגיע הזמן. ואם יש לו בר מינן מחלה בגיל צעיר, יעזור לו משהו? **לכן צריך לדעת, מקור המקורות זה להתפלל, ולקרא בתורה בהבנה. לקרוא בטעם, אל תמהר.** תקרא שנים מקרא ואחד תרגום, אבל תיקח קצת זמן ללמוד. אל תקרא מפרשים, תחשוב אתה. תיקח את הפסוקים ותבין. לדוגמא: **"צוהר תעשה לתיבה"** (בראשית ו', ט"ז). מה הצוהר הזה? שני פירושים [ברש"י]. אבן טוביה או חלון. ומסתבר כמו הפירוש של חלון, כי אחר כך כתוב: **"ויפתח נח את חלון התיבה אשר עשה"** (שם ח', ו'). עוד לא ידענו שיש חלון, מה זה חלון התיבה? משמע שצוהר זה חלון. ולמה צוהר זה חלון? אני בילדותי (בן שבע וחצי) אמרתי לאבא משהו, ואמר לי: תפתח את המפרשים. זה החידוש השני

הארלה על 5000 ש"ח!

(אמחלוק בין 9 טובים)

כל המאז בספריו של
אמן רבינו הרב אברהם יוסף צצקל
החל איך שיש וצד אונ"ש
נח ירשק בטל 0583229647
למאז שעה ברצף יאכה בצ פרטים
כל חצי שעה מטכס פרטים אחד!

עמותת
חזון
דניאל

הלזרלחת? הרווחתם!
הגרלת בונים עניקה

10,000

ש"ח במזומן

ביצאי שבת קודש מרשית נח והילולת מנחם המדע יוסף זי"ע"א
חיים המכונים ימים מרשים לזיכרון ולחיות של מוסדות ישיבת בית המס

השנה! ברכת ה' בכל אשר לכם בית ובשדה.

חייגו עכשיו 2260*

מוקדי מכירת ספרי מכון אורח צדיקים ברחבי הארץ:

מוקד מרכזי מושב ברכיה מוסדות "חכמת רחמים" 08-6727523 / 9105* שלוחה 6

חל אביב
בתאום עם המוקד בבריה

כאר שבע
בתאום עם המוקד בבריה

קריית נת
מחשבה טהורה 08-4122763

ירושלים
הספריה הספרדית רח' 052-767-9513

חיבת
הרב יהודה חיד 050-421-4217

מכירה
רחוב זלמן שור 053-3537642

בני ברק
ישיבה "כסא רחמים" רח' שו"אל 24

אשקלון
חנות חוריה 08-6750841

נבעת שאל רח' קהתי
054-844-9466

רחוב הרטום
054-8003203

עם פטירת אביה שייף עייל שייף נפיק לא מחזיק טיבותא לנפשיה בנן של קדושים זרע כהנים מיוחסים עד עזרא הסופר
הרב אברהם כהן זצ"ל בן מחה שנלב"ע אור ליום ב' ז' תשרי התשפ"ו מן השמים תנוחומו ולא תוסיפו לדאבה עוד עד עולם
כעתירת

ראש הישיבה והמוסדות, ראשי הכוללים, אברכי הכוללים, ראש ישיבת "אורחות חיים" הרבנים והתלמידים' צוות המשרדים הגנים והמעונות

טעה ולא שאל טל ומטר בימות הגשמים

(מתוך שו"ת בית נאמן ח"א סימן י"ז)

סברא דבשתי מלים "שומע תפלה" יבוא לשכוח ברגע כמימריה, ובודאי יזכור לומר ותן טל ומטר בין הברכות, ואפילו הכי עדיף לן שיפסיק באמירת למדני חוקיק משיאמר ותן טל ומטר בין הברכות דנפיל ברברכתא כנ"ל, וא"כ הוא הדין נמי הכא. ועוד שאין לסמוך כלל שיתקן בשומע תפלה, שיש לחוש שמא ייטרד עד אז במחשבתו וישכח לשאול בשומע תפלה, וכמ"ש בילקוט יוסף (עמוד רג) ה"ל, וציין לדברי החיד"א בברכי יוסף (סימן תכ"ב סק"ג) שאף מי שנזכר ברכה שהיום ראש חדש ונסתפק לאחר מכן אם אמר יעלה ויבא, חוזר, דאמרינן ודאי תיכף שכח וסריכיה נקט (וע"ע בילקוט יוסף לעיל עמוד רמ"ד שהביא משו"ת הלכות קטנות ח"א סי' ע"ח כי בשעה אחת יבהלוהו אלף רעיונות ובודאי שלא הזכיר. ע"ש. וזה דלא כסברת הט"ז סימן תכ"ב סק"א אליבא דהרמ"א, ועיין להמג"א שם סוף סק"ד. ונראה שלכן נוהגים בביה"כ להכריז בתפלת לחש "יעלה ויבא" בקול רם, כדי להזכיר לעצמם ולאחרים, שלא יבואו אח"כ לידי ספק אם אמרו אם לאו). וא"כ אין לסמוך כלל שיתקן בשומע תפלה, ועדיף לתקן מיד באמירת למדני חוקיק, ואם לא עכשיו אימתי.

בסיכום, יש בדין זה שמונה פרטים: (א) שכח לשאול טל ומטר בברכת השנים ונזכר לפני שאמר ברוך אתה "השם", יחזור לתחלת הברכה. (ב) אמר בא"י, יאמר "למדני חוקיק" ויחזור לתחלת הברכה. (ג) חתם מברך השנים ועוד לא התחיל תקע בשופר, אומר שם: ותן טל ומטר לברכה. (ד) אם התחיל תיבת תקע, ימשיך עד שומע תפלה ויאמר שם: ותן טל ומטר לברכה כי אתה שומע תפלת כל פה וכו'. (ה) אם חתם בא"י, יאמר למדני חוקיק וחוזר ושואל טל ומטר בשומע תפלה. [והיינו שיחזור לתחלת שמע קולנו, וכנראה מלשון הריטב"א בריש תענית, והובא בשלמי צבור (דף ק"ז ע"ג), וכ"כ שם בד"ה הנה מבואר מזה וכו' שיחזור לראש הברכה, והעתיקו הכה"ס סי' קי"ז אות כ"ח, ודלא כהכה"ס (סי' קי"ז אות מ"ב וסי' תכ"ב אות י"א) והרב ילקוט יוסף עמוד רג. ע"ש. (ו) אם חתם בא"י שומע תפלה, יאמר שם: ותן טל ומטר לברכה. (ז) אם התחיל תיבת רצה, חוזר לברכת השנים וממשיך משם ואילן על הסדר. (ח) ואם סיים פסוק יהיו לרצון האחרון, אע"פ שעדיין לא פסע שלש פסיעות, חוזר לראש התפלה.

והנה הפרטים א' ד' ז' ח' מוסכמים כמעט מכל האחרונים, והפרטים ב' ג' חולק בהם המשנ"ב, מנהגנו הספרדים, לא יחזור לומר ברוך עלינו ה' אלהינו, שנמצא מזכיר שם שמים שנית לבטלה, אלא יסיים "בכל מעשה ידינו וברך עלינו את השנה הזאת ואת כל מיני תבואתה לטובה" וכו'. וכן כל כיצוא בזה, ישמע חכם ויוסף לקח.

טבת תשנ"א

שאלה. טעה ולא שאל טל ומטר בימות הגשמים, וחתם ברוך אתה ה', ונזכר לפני שאמר "מברך השנים", האם יחתום מברך השנים ויאמר שם "ותן טל ומטר לברכה" לפני תקע בשופר, או יאמר "למדני חוקיק" ויחזור לברך עלינו?

תשובה. כתב מרן בש"ע (סימן קי"ז ס"ה): אם לא שאל מטר, ונזכר קודם שומע תפלה, אין מחזירין אותו ושואל בשומע תפלה, ואם לא נזכר עד אחר שומע תפלה - אם לא עקר רגליו חוזר לברכת השנים, ואם עקר רגליו חוזר לראש התפלה וכו'. ואם נזכר אחר שחתם שומע תפלה קודם שהתחיל רצה, נראה שאומר ותן טל ומטר ואחר כך אומר רצה. ע"כ. ומבואר הטעם בב"ש, דכל שלא התחיל רצה, כאילו לא סיים שומע תפלה חשבינן ליה, וכמו שכתב הטור (בסי' קי"ד) בשם ראבי"ה לענין אם נזכר קודם שהתחיל תקע בשופר גדול. ע"ש. וכן פסקו המג"א והאחרונים (בסי' קי"ז) דהוא הדין אם נזכר קודם שהתחיל תקע בשופר, אומר שם ותן טל ומטר לברכה, וכדעת ראבי"ה ודעימיה. ואע"פ שהרב משנה ברורה (שם ס"ק ט"ו) ובביאור הלכה סי' קי"ד ס"ו) כתב דיותר טוב שיאמר בשומע תפלה, דבזה יוצא לכולי עלמא, ושכן דעת הרב קיצור שלחן ערוך (סימן י"ט אות ב' ו'). ע"ש, מכל מקום לדינא נקטינן כדברי ראבי"ה והמג"א ורוב האחרונים (הובאו בכה"א אות ל"ד) שיאמר ותן טל ומטר לפני תקע בשופר. וכן פסק מרן הגר"ע יוסף (שליט"א) בילקוט יוסף ח"א (עמוד רג), ושם בהערה (עמוד רג) כתב, שאע"פ שאפשר לשאול ותן טל ומטר בשומע תפלה, מ"מ כיון שנזכר בסיום ברכת השנים, הרי הוא כאילו נמצא באמצע ברכת השנים, ועדיף לשאול במקומו מאשר בשומע תפלה. ועוד שיש לחוש פ"י ייטרד במחשבתו וישכח לשאול בשומע תפלה. עכ"ל. ויש להעיר קצת על מרן שלא הביא בש"ע רק דין אם נזכר אחרי שומע תפלה, שהוא נלמד מדין אם נזכר קודם שהתחיל תקע שכתב ראבי"ה, ועיקר דינו של ראבי"ה השמיט. וקשה לומר דס"ל כהכרעת המשנ"ב הנ"ל. וצ"ע.

עוד כתב המשנ"ב (בסי' קי"ז ס"ק י"ט) שאם לא נזכר עד שאמר בא"י (שלפני שומע תפלה), יסיים למדני חוקיק ויאמר ותן טל ומטר, ואח"כ כי אתה שומע תפלת כל פה וכו'. וטעמו מבואר למעלה בביאור הלכה (סי' קי"ד ס"ו), דכיון דכמה ראשונים פליגי על ראבי"ה וסוברים דכל שסיים אותה ברכה כמו שהתחיל אחרת דמי וחוזר לראש, והם רבינו יונה ורי"א ו'תוספות ר"י החסיד והגהת סמ"ק, וכן נראה דעת הרמב"ם, וכן דעת הגר"א והקיצור שלחן ערוך, לכן עדיף לומר למדני חוקיק ויתקן מה ששכח, מאשר יאמר אותו בין הברכות ויכנס בפלגותא. עכ"ל. והביאו להלכה הכה"ס (סי' קי"ז אות מ"ב). וכן פסק בילקוט יוסף ח"א (עמוד רג). וע"ע בשו"ת יחזקאל דעת חלק חמישי (סוף סימן מ"ט בהערה) שכתב שעצם הדבר שיש לסיים למדני חוקיק אחר בא"י בדברים שמחזירים אותו מבואר בחידושי הריטב"א ריש תענית, ושכן דעת רבותינו הצרפתים, וכן הסכימו האחרונים. ודלא כהגאון ר' משה פיינשטיין זצ"ל בשו"ת אגרות משה ח"ד (תא"ח סימן צ"ג) שהביא דברי המשנ"ב בביאור הלכה (הנ"ל) שאם שכח יעלה ויבא בר"ח בשחרית ובמנחה, ונזכר אחרי שאמר בא"י לפני שחתם המחזיר שכינתו לציון, יסיים למדני חוקיק ויחזור לומר יעלה ויבוא וכו', והסתמך על דברי הריטב"א הנ"ל [א"ה: בכה"ל כתב כן מדיליה ולא זכר דברי הריטב"א כלל, רק האגרות משה סייעו מהריטב"א, וצריך לתקן במקום והסתמך על דברי הריטב"א: "וסייעו מדברי הריטב"א". אמנם בשערי תשובה סימן תכ"ב סק"ד הביא דברי הריטב"א דתענית, ועיין משנ"ב שם סק"ה. ואכמ"ל. נאמ"ן ס"ט]. והשיג על זה הרב אגרות משה שהוא תמוה מאד, שהרי הדבר פשוט וברור שאסור לומר אפילו פסוק מן התורה באמצע תפלתו ובאמצע הברכה, והוי הפסק גמור וכו', ולכן למעשה אין לנהוג כן. וכתב עליו הגר"ע יוסף (שליט"א) שדבריו תמוהים מאד, שאיך עלה על לבו לדחות דברי רבותינו הראשונים כללאחר יד, בשעה שכל האחרונים הסכימו להלכה להוראתם וכו', וטעמם ונימוקם עמם, שעדיף יותר להכנס בחשש איסור הפסק, מלהכנס בחשש איסור ברכה לבטלה, כי ידוע שדעת הרבה ראשונים שכל שסיים הברכה אפילו לא פתח בברכה שלאחריה, חייב לחזור לראש הברכה ולהזכיר בה מעין המאורע ואינו יכול לתקן בהזכרה בינתיים, וזו דעת רבינו יונה והרא"ה והריטב"א ותוס' ריה"ח והגהת סמ"ק ורי"א וכו', ולכן הסיום "למדני חוקיק" הוא בבחינת הרע במיעוטו, שאין איסור הפסק חמור כל כך כמו איסור ברכה לבטלה וכו'. עכ"ל. ושפתים ישק.

ולפי האמור נלע"ד ברור דהוא הדין אם נזכר בברכת השנים אחרי שאמר ברוך אתה ה' (לפני שחתם מברך השנים), שיאמר שם "למדני חוקיק", וזה עדיף משיאמר ותן טל ומטר לפני תקע בשופר דנפיל ברברכתא. ואע"פ שהמשנ"ב (סוף סימן קי"ז) כתב דין זה רק לגבי שומע תפלה, (ונמשך אחריו הכה"ס הנ"ל), היינו לפי שהוא ז"ל חולק בעיקר דיום של ראבי"ה והמג"א שאומר ותן טל ומטר לפני תקע בשופר, וסובר שיותר טוב שיאמר בשומע תפלה וכנ"ל, ולכן בודאי עדיף שלא יפסיק באמירת למדני חוקיק כלל וימתין עד שומע תפלה שיוצא אליבא דכ"ע והוא דין מפורש בגמרא, אבל לדידן דנקטינן כראבי"ה ומרן בב"י והמג"א והאחרונים שיכול לשאול טל ומטר לפני תקע בשופר, א"כ אדרבא טפי עדיף לומר בא"י למדני חוקיק וישאל בברכת השנים עצמה, שלא להכנס במחלוקת ראבי"ה עם רבינו יונה וסיעתם וכאמור.

ואין לחלק ולומר דוקא גבי שמע קולנו חיישינן שמא אם יסיים שומע תפלה יתחיל ג"כ רצה ויצטרך לחזור אחורנית כמה ברכות ותהיינה ברכותיו למפרע לבטלה, ולכן יתקן מיד באמירת למדני חוקיק, מה שאין כן בג"ד שאם ישכח ויתחיל תקע בשופר אכתי יש לו תקון להמתין עד שמע קולנו, שכל זה אינו לפי הטעם שכתב ביחוד הנ"ל. ועוד שאין

התגרלה הגדולה על:

72.000

החילוץ הגדול
החילוץ הצדיקים

יום שני י"ב חשוון (3/11) למנינים) אולמי "אחוזה דניאל" מתיבות

השנה תושבי הדרום והנגב

משלימים את הבית של מרן בדרום

לרכישת חבילת כרטיסים חייגו *2260

השלו הגדולה בדרך אליכם!

ילדי גאלה

בית נאמן לילדים

מתוך שיעוריו של רבנו מרן ראש הישיבה זצוק"ל
לע"נ גאולה בת הרבנית אסתר מאזוז ע"ה

עורך: הרב ר' שמואל עידאן שליט"א

גליון 430

למען תספור

ג' בחשוון - יום 'העלות הענן מעל האהל'

ג' בחשוון זה יום 'העלות הענן מעל האהל' (במדבר ט"ז, י"ז). יום שנפטר בו גאון עולם. מרן כותב בבית יוסף חשון משפט (סימן ר"ז) על הרמב"ם: "עטרת תפארת הפוסקים", ואותו דבר אפטר לומר בימינו על מרן הרב עובדיה - "עטרת תפארת הפוסקים". הרב עובדיה בדרגתו היה מוכרז להיותו: היה חב"ד להיותו. אם לא היה - הכל היה מדרדר לחלוטין. צריך אדם שהוא יודע איך לגשת אל העם ולדבר איתם, ועם זה הוא בקי בכל התורה כלה. יש אנשים שהם בקיאים בתורה, אבל אינם מדברים עם העם ויש אנשים שמדברים לעם, אבל הלכה אינם יודעים, ואילו הרב בקי בכל דבר. בשעה שאהיה שואל אותו איזה דבר - הוא שולף [ועונה תשובה מיד]. פעם לאשכנזים היה ספק גדול באיזה נושא מסבך, שאלו רבנים מפרסמים, ואמרו: צריכים לבדוק, צריכים לחפש, צריכים לעיין. פגש השואל את הרב במוצאי שבת (אחר שגמר שיעור), אמר לו: מה דעת הרב בשאלה כזו וכזו? אמר לו: התחיל לשפף לו. אמר לו: מאיזה הרב והוא פסק ככה, אבל ספר פלוני פסק אחרת. התחיל לשפף לו. אמר לו: מאיזה הרב יודע כל המקורות האלה? אמר לו: שגנתי אותם. אמר לו: אתה ידעת שאני אשאל אותך? אמר לו: לא ידעתי שתשאל אותי, אני תמיד שגנתי שתמיד יהיו מוכנים בפניי והוא בילדותו היה חי בעני, עני נורא ואים. יש ספר שנכתב עליו - אביר הרועים, כתב אותו הנגיד שלו - רבי יעקב ששון ששיחיה, מכיא לה שם דברים איך הרב היה חי בעני. באים רבנים לבקר אותו, והבית שלו היה צפוף מאוד, השלמן על יד הדלת. לכן לא היו נכנסים, ואומרים שלום מרחוק - "ויצאו אותו מרחוק" (בראשית ל"א, י"ח) וגמרנו. אין מקום. חי בעני, אבל האהבה שלו לתורה הייתה מעל ומעבר לכל דמיון. פשוט חולק אמר: אם אני לא יכול ללמד, מה אני עושה כאן בחיים? החיים שלו היו תורה. נשם תורה וחי תורה.

ואני שמעתי את השעור מפי הרב בלי ט' באיך תשל"ב. היה אז רבי שמואל עידאן זצ"ל מנהל בית הכנסת של התנועה (בית רחמים בפרדס כף). ואני שמעתי באותו שביע מחכם אשכנזי גבוה גבוה - "כי גבה מעל גבה שמר וגבהים עליהם" (קהלת ה', י"ז)... אמר לי אתה יודע שבמוצאי שבת בא הרב עובדיה ומדבר בבית כנסת "משנה". והוא אומר הכל בעל פה, מקורות וכו' וכו'. פלא פלאים. אז אני אומר, אם הוא אמר ככה, אנוחני הספרדים לא נשמע את הרב עובדיה? בוא אני נשמע. אומרתי לרבי שמואל

עידאן, בוא נלך. בתשע וחצי בערב הגענו לשם, והיה הרב "מפוצץ" את השומעים במקורות בבקיאיות ובחריפות עד השעה אחת עשרה. בשעה אחת עשרה התחיל לומר דברי אגדה, הדבר הראשון שהתחיל בו אמר, יש אנשים שאומרים, אני לא לוקח מהעדה הזאת, אני לוקח רק מהעדה שלי. למה? מה העדה הזאת? זה עדת קרח? זה עשרת השבטים? ואמה שומע את הדברים, ואמה מרגיש שהכל מפל הלב. לב טהור, לב קדוש, לב ישר. לכן כשאנחנו אחר כך, ובשתיים עשרה וחצי הגעתי הביתה, אמרה לי הרבנית זכרונה לברכה: למה הגעת מאחר כך? אמרתי לה: חלל שהרב דבר בבית הכנסת, כי אם היה מדבר בבית הקברות היו קופצים הנפטרים... תחית המתים היינו רואים. אמרה לי: מה אתה אומר? היא לא האמינה. עד שאחרי שנים היה לה לזין בבית, והיתה רואה איך הרב מדבר. זה משהו מדהים. הדבור שלו היה יוצא מהלב ונוכח ללב.

הרב עובדיה היה כלו מלא תורה, מלא אשר, מלא ענוה, מלא כבל. אי אפשר לתאר. והענוה שלו מעל ומעבר. הוא היה אדם מיוחד במינו. פעם אחת הרב היה מדבר, אחר כך מישוהו אחר דבר. ותוך כדי שהוא מדבר בא מישוהו לרב לשאל אותו שאלה. הרב אמר לו: ששש, עכשו אני מקשיב! למה הוא מקשיב? וכי הוא לא ידע מה שאומר החכם הזה? הוא ידע את הכל. אבל שלא תהיה פגיעה באותו אדם שהוא דורש, לא רצה לשמע. שלא יפגע במשהו! אחרים לא אכפת להם, אתה יכול לדבר, ובאותו רגע שאהיה מדבר הם מדברים ומפטרפים. מה קא משמע לן (מה הוא משמע ומחדש לנו)? אני יודע את הכל! כל התורה כלה בכיס... הרב עובדיה לא אומר ככה, אלא הוא מכבד ומכבד. יודע להבין לרגשותיו של בן אדם. פעם הרב היה באיזו חתונה עם הרב ישראל מאיר לאו יבדל לחיים ארפים. ואמר הרב לרב לאו: יש כאן צלם, תזוז מעט שייכל לצלם טוב. אמר לו: מה אכפת לרב מהצלם הזה אם צלם טוב או רע? אמר לו: אחר כך יראו שהתמונות לא יצאו טובות, וזה צלם חדש וצעיר, אז יאמרו: ככה אתה עושה לנו תמונות כאלה? יגרשו אותו ויוציאו עליו שם רע. והוא מחפש דרך שיהיה לו שם טוב. אז לכן נזוז קצת כדי שהתמונה תצא יפה מאוד. הרב לא התפלא: כל כך אתה חושב על האולת? כן. הרב חושב על כל בן אדם. אדם כזה זה מיוחד במינו, שנים רבות לא קם כמותו. ובשביע הבא האזכרה שלו. ולכן פדאי לילך ולהתפלל על קברו שיתפלל לפני ה'. (בית נאמן גליון 432 אות א', גליון 379 אותיות ח' ו', גליון 279 אותיות א', ב', ג', ו', וגליון 11 הערה 1, וגליון 46 הערה 23, וגליון 330 אות ג').

הלכה נאמנה

כינו בשבועי הבא הוא יום שבעה בחשוון [שמתחילים בו לומר ברוך עלינו]. צריכים ללמד את ההלכות של "ברוך עלינו". אם טעה יש בזה כמה פטרים: אם אדם נזכר באמצע הברכה שלא אמר ברוך עלינו, יחזור לתחלת הברכה - "ברוך עלינו". ואם אדם הגיע ל"ברוך אתה ה' מבורך השנים" ואמר רק "ברוך אתה ה'" ונזכר, יאמר: "למדני חקך", ויחזור לברוך עלינו. ואם הוא אמר "ברוך אתה ה' מבורך" אי אפשר לומר "מבורך למדני חקך", מה אתה, משחק? אז יאמר "מבורך השנים", ואחר כך בהפסק שבו שתי הברכות - בין "ברוך עלינו" לבין "תקע בשופר גדול" - יאמר "ותן טל ומטר לברכה". זה לא נחשב הפסק, כי הברכה חסרה, אז תאמר את הפקשה הזאת. ואם התחיל לומר "תקע" אין לו מה לעשות עכשו, אלא הוא ימשיך להלך עד "שמע קולנו", ושם יאמר: "חננו ועננו ושמע תפלתנו ותן טל ומטר לברכה". ואם הוא כבר אמר "כי אתה שומע תפלת", יחזור ל"שמע קולנו". ואם הוא אמר "ברוך אתה ה'", יאמר "למדני חקך", ויחזור ל"שמע קולנו". ואם אמר "ברוך אתה ה' שומע" אין מה לעשות. יסים "שומע תפלה" ויאמר בין הברכות - בין "שמע קולנו" ל"רצה" - "ותן טל ומטר לברכה". ואם הוא כבר התחיל "רצה", יחזור ל"ברוך עלינו" וימשיך משם. ואם הוא גמר את כל תפלת העמידה ושכח לומר "ברוך עלינו", יחזור לראש התפלה. כל התפלה הראשונה הלכה לאבוד. (בית נאמן גליון 432 אות ט"ז וגליון 36 אות ח', וראה בתשובת מרן רבנו זצ"ל הכ"מ, המודפסת בגליון זה).

ידע תדע

יש לנו בפסוק אחרי המבול - "עד כל ימי הארץ, זרע וקציר וקר וחם, יקץ וחרף, ויום ולילה לא ישתנו" (שם ח', כ"ב). מה זה "לא ישתנו"? וכי "יום ולילה לא ישתנו", הרי עכשו לילה ולא יום, היום יבוא מחר, איך יכול להיות ככה שלא ישתנו? מצאו האחרונים בפסוק הזה רמז על אמריקה. כשאנחנו יש לנו לילה, באמריקה יש להם יום. כשיש לנו יום, באמריקה יש להם לילה. יש הפרש של כמה שעות. ויש מקום (כמו לוס אנג'לס) שההפרש בינינו לבין אחת עשרה שעות, כמעט שתיים עשרה שעות. "עד כל ימי הארץ זרע וקציר" - כאן יש לנו זריעה ובמקום אחר יש קציר. "וקר וחם" - כאן קר שם חם. "יקץ וחרף" - כאן קיץ שם חרף. "ויום ולילה לא ישתנו" - היום והלילה כל הזמן הולכים בחד. "לא ישתנו". ואני מצאתי עוד רמז. "ימי הארץ" עולה בגימטריא 356. ("ימי" עולה ששים, "הארץ" עולה מאתיים תשעים ושת, ביחד שלוש מאות תשעים ושת). ואמריקה עולה 356. "עד כל ימי הארץ" - עוד כתובה בלי וא"ו - עד! אמריקה היא עדות לדברים האלה. "זרע וקציר" - פה זרע ופה קציר (בית נאמן גליון 432 אות י').

מתוך שיחותיו ודרשותיו של מורנו ראש המוסדות

הגאון הגדול רבי חננאל כהן שליט"א

ראש ישיבת "לבנימין אמר" ברכיה

המברך מברך

(מתוך ספר "שמחת התורה")

ותשחת הארץ לפני האלקים ותמלא הארץ חמס (בראשית ו', י"א).

שחיתות וחמס

הגאון רבי יצחק בוכצאז זצ"ל כתב חידוש נפלא. בתחלת הפרשה כתוב: "ותשחת הארץ לפני האלקים ותמלא הארץ חמס". מהמלים "ותשחת הארץ", למדו חז"ל (עיין סנהדרין דף נ"ז ע"א) שהשחיתות את הצניעות שלהם. דור המבול כל כך השחיתו בענייני זמה, עד שאפלו החיות השחיתו מין בשאינו מינו (עיין בראשית רבה פרשה ל"א). ולא רק זה, אלא יש אומרים שאף האדמה נשחיתה לגמרי, וכאשר היו זורעים חטים היה יוצא להם חטים בתוספת עוד כמה מינים. לכן ירד הרבה מבול עד שכל האדמה נטשטשה מאד (בראשית רבה שם). כדי שלאחר המבול תהיה האדמה חדשה וטהורה. בנוסף לזה היה את עון הגזל "ותמלא הארץ חמס". ויש לשאל, הרי בתחלה הדגיש הפסוק את עון ההשחיתות שזו הזמה, ולאחר מכן עון הגזל. ואלו בפסוק שלאחר מכן כתוב: "ויאמר אלקים לגח קץ כל בשר בא לפני כי מלאה הארץ חמס מפניהם והנני משחיתם את הארץ" (פסוק י"ג). כלומר, הסבה שהקדוש ברוך הוא רצה להשחית אותם היא לא עון הזמה הנוראה אלא עון הגזל, ומדוע הוא יותר חמור מהזמה? אלא הסביר הרב ע"ה, שעל עון זמה שהוא בין אדם למקום, הסכים הקדוש ברוך הוא להמתין שיחזרו בתשובה, אבל על עון גזל שגוזלים וחומסים אחד מהשני, ה' לא הסכים לשתק, ועל זה גזר את דינם של דור המבול. עוד הוסיף הרב, שאפשר שהיו נותנים צדקה והייתה מעדנת את גזר דינם, אולם אחר שחטאו בגזל, ממילא גם הצדקה שעשו לא עמדה להם כיון שהיא מכספי גזל, ואדרבא היא מזכירה את עוונם ולכן נחתם דינם לאבדון.

הברכה - ברכה בבית

אמרו רבותינו (ברכות דף ל"ה ע"ב): אדם שאוכל בלי ברכה חבר הוא לאיש משחית - לירבעם בן נבט. ומדוע עד כדי כך? כיון שאדם שאוכל ללא ברכה נחשב גזלן! אדם

שרוצה הגנה ושמירה, הוא מתפלל לקדוש ברוך הוא, אבל אם חלילה לא מקפיד על ברכות, איך תהיה לו שמירה? לא נחתם דינם של דור המבול אלא על הגזל! מי שלומד הלכות ברכות ומקפיד עליהן, תהיה לו ברכה בבית, זה הכח של הברכה.

יתן ויחזר ויתן

צריך אדם להשתדל להקפיד לברך כל ברכה כראוי. הרבה פעמים קורה שאדם מקפיד לברך ברכה ראשונה, אבל ברכה אחרונה הוא שוכח לברך. היה בעבודה ושתה מים, ומכיון שרצה לשתות עוד בהמשך, לא ברך ברכה אחרונה. בסופו של יום, אחרי ששתה כמו שצריך, שכח לגמרי לברך... יש כאלה גם שאוכלים כבדרך אגב עוגיות וכדומה, ולא שמים לב שעברו כבר באכילתם שעור כזית וכביצה בתוך כדי אכילת פרס, ועל כן אינם מבכרים ברכה אחרונה. כזית זה סך הכל נפח של קפסת גפרורים, לא צריך לאכל קילו בשביל ברכה אחרונה... אדם אכל ששה עגבים בנוג'ים - כבר התחייב בברכה אחרונה "על העץ ועל פרי העץ", ולדעת הרבה פוסקים ברכת מעין שלוש היא מדאורייתא! חלילה להפסיד ברכה, מי שיקפיד לומר תודה לה' על כל דבר, לברך כל ברכה כמו שצריך. הקדוש ברוך הוא יתן לו ויחזר ויתן!

כשאדם מודה - נותנים לו

פעם אחת לפני ראש השנה הייתי צריך לשלם משכורות לאזכרים ולעובדים שבמוסדות, בסך שלש מאות וחמשים אלף ש"ח. ואילו רק המשכורות, חוץ ממים, חשמל, אכל וכל מה שמסביב... היה לי את רב הפסוק, אבל היו חסרים לי ששים אלף ש"ח. מאיפה אביא את הסכום הזה? אני לא רוצה לקחת הלואות, הרי גם חדש הבא אצטרך לשלם, ואם אקח הלואה מאיפה אחזיר? החלטתי ללמד כרגיל ולהשפיע ממני את העניין. הלכתי ללמד בכולל, לאחר מכן מסרתי שעור ברמת גן, ובדרך הודיתי לקדוש ברוך הוא על כל העזרה ששלח לנו עד היום, ובקשתי שברחמי יעזר לנו גם הפעם. באמצע הדרך קבלתי טלפון מידיד שעובד בצרפת ומתגורר בארץ, ושאל אותי מה מספר חשבון הבנק של המוסדות. התעניינתי בשביל מה הוא צריך את המספר, ואמר לי שיש תורם שמעביר כל פעם לפני החגים סכום מס'ים, והשנה הוא רוצה להקדים ולהעביר את הסכום לפני ראש השנה. הבאתי לו את מספר החשבון, ושאלתי: "בדרך כלל הוא מעביר לפני חג סוכות, מה קרה שהוא רוצה להעביר עכשיו, שלושה שבועות לפני הזמן?". אמר לי: "אני לא יודע, ככה הוא החליט". הודיתי לו, התקשרתי לאותו תורם מצרפת, ברכתתי אותו על התרומה ושאלתי אותו: "מה נשתנה השנה?". אמר לי: "לא יודע, כך היתה לי הרגשה פנימית, אמרתי שהפעם אני לא מחכה". אמרתי לו: "תראה איזו השגחה, באותו זמן שהודיתי לקדוש ברוך הוא ובקשתי שימשיך לעזר לנו, אתה הרגשתי צורך לתרום לנו". כשאדם מודה לקדוש ברוך הוא, הוא רואה הרבה ישועות והרבה דברים מסתדרים לו. ה' יזכנו להודות לו כראוי.

הושלמה הסדרה!

"שמחת התורה" על פרשיות השבוע
מאוצרו הגדול של
הרה"ג חננאל כהן שליט"א

ראש ישיבת "לבנימין אמר"
וראש מוסדות "חנמת רחמים" ברכיה
ובו דרשות ופנינים יקרים על סדר הפרשיות
מיוסדים על אדני פז, סיפורי מופת
שוים לכל נפש קטנים כגדולים.

משלוח עד הבית

ניתן להשיג את הספר הפצה ראשית מושב ברכיה: 08-6727523 שלוחה 6 אשקלון: חנות מוריה / בני ברק: ישיבת כסא רחמים: רח' עוזיאל 26 / צפת: 050-4112655 רכסים: 054-8484512 / נתיבות 053-3154605 או 054-0080502 / אופקים: 055-6724648

בס"ד

17

שנים לפטירתו

של האי גברא רבא חסידא
מרכיץ תורה בתלמידים ובזכוי הרבים
אוהב שלום ורודף שלום

מורנו ורבנו ראש הישיבה

הגאון הצדיק
רבי חיים הכהן זצוק"ל
מייסד מוסדות "חכמת רחמים"

הננו להזמין את כלל הציבור הקדוש תלמידיו ומוקירי זכרו

ליום ההילולא ועצרת מספד לזכרו

שתתקיים אי"ה בהיכל הישיבה לצעירים אורחות חיים ברכיה

ביום א' | ד' בחשוון תשפ"ו (26.10.25)

בשעה: 19:00 | עזרת נשים במקום | סעודת מצווה כיד המלך

רבנים וגבאים נא למכור ברכים
את הזכות בברכה על הציון הקדוש
ולהעביר השמות והתרומה לישיבה
ויכורך בציון הקדוש ב "אהל הצדיקים"
ע"י ראש המוסדות הגאון הגדול
רבי חננאל כהן שליט"א

ישאו דברים ראשי הישיבה רבנן ותלמידיהן שליט"א
מגיד המישרים ומזכה הרבים
הגאון רבי שמעון ברוך שליט"א

**עליה לציון הקדוש עם רבני אברכי
ותלמידי הישיבות למחרת בשעה: 09:00.**
הציון "כאהל הצדיקים" בבית העלמין מושב ברכיה
יהיה פתוח וצופי מערב ההילולא ועד השקיעה למחרת

לתרומות ומסירת שמות:

***9105**

